

Pròleg del llibre: Vegetarianisme, una vida prodigiosa?

INICIATIVA ANIMALISTA :: 22/07/2015

Ara que està a punt d'esgotar la primera edició del llibre de Manuel Sáez, Vegetarianisme, una vida prodigiosa? Publiquem en obert el pròleg que l'acompanya.

Tens a les teues mans un llibre que pot ser important. I ho serà, no tant perquè el seu autor siga un escriptor famós o molt reconegut, ni perquè haja obtingut molts premis, ni haja participat de molts programes mediàtics, ni segurament perquè la seua prosa vaja a canviar els paràmetres d'escriptura a partir d'ara... No, el llibre és important, des del meu punt de vista, perquè et pot canviar la vida a tu i a altres moltes persones i, sobre tot, i com a conseqüència dels teus canvis, a moltes altres criatures que tenen dret a viure plenament i a no patir.

Deia Marx, a les seua onzena tesi sobre Feuerbach (1), que “les persones filòsofes tan sols han interpretat el món de diferents formes; ara la qüestió és canviar-lo.”. I Manuel Sáez, amb aquest llibre, intenta exactament això, posar el seu gra de sorra per canviar el món. Perquè tu i jo el pugem imitar.

Tanmateix, abans de proposar un “canvi del món”, l'autor ha hagut també de descriure allò que està entre nosaltres però que a la vegada la majoria de les persones no veiem: les terribles conseqüències que l'especisme, militant o inconscient, de la humanitat, genera a la resta de les espècies animals, i de retruc a la nostra pròpia espècie, embrutida amb la seua complicitat necessària.

Així, Sáez fa un repàs, senzill però sense concessions ni falsos efectismes, a les diverses formes d'explotació animal. Posa davant de les persones que llisquen el llibre un panorama molt semblant al que les tropes d'alliberament aliades es trobaven als camps d'extermini organitzats pels nazis arreu d'Europa durant la Segona Guerra Mundial. Un panorama semblant però infinitament major en quantitat perquè, com diu Isaac Bashevis Singer (2), en allò que a la resta d'animals es refereix, tots els humans som nazis.

El text, també fa un repàs a alguns dels efectes col·laterals que sobre el medi produeix la indústria que utilitza animals per a produir aliments per a una minoria dels éssers humans. Una minoria situada en el nord ric, que viu i imposa un sistema social, que ha convertit la nostra espècie en la més depredadora i destructiva que ha existit mai.

Manuel Sáez, apel·la, indirecta però constantment, a la consciència i la intel·ligència de les persones. Com vas llegint, però, sorgeixen molts dubtes sobre aquesta suposada intel·ligència, al menys a nivell col·lectiu. El text no fa una crítica explícita al sistema social dominant, però de manera implícita van apareixent els elements necessaris per a bastir aquesta crítica. No explica com hem arribat fins aquí, però al descriure el que fem, apareix implícitament un sistema social especista, vertical, jeràrquic, depredador, contaminador, insà, dissenyat perquè la riquesa de la natura i la produïda per la majoria de l'espècie humana s'acumule en mans d'una minoria i en contra de la majoria.

I com és que les persones, amb tots els suposats avanços dels coneixements socials, tècnics, etc. suportem aquest tipus de societat? Perquè continuem participant activa o passivament d'aquest permanent Treblinka Animal? La meua resposta es pot explicar de manera simple: és veritat que vivim en una societat amb més informació que mai hem tingut els éssers humans al nostre abast, però, alhora, el sistema social dins del qual vivim, té, entre les seues característiques principals, la de ser capaç d'induir en les persones una forma de pensar, una escala de valors que tendeix a reproduir, a nivell mental, l'escala de valors del propi sistema. O dit d'altra forma: La informació que rebem, la processem dins un paradigma dominant que no solament no qüestiona el sistema sinó que el perpetua.

Així, les persones treballadores tendim a reproduir la forma de pensar de la patronal que s'aprofita del nostre treball i acumula els guanys. Moltes dones, en tot o en part, reflecteixen l'escala de valors del patriarcat o el masclisme en el seu dia a dia. També hi ha persones que formen part de nacions sotmeses i es comporten com a autèntiques botifleres o sipaies, reproduint el valor de l'estat que els oprimeix. Bona part del jovent té una forma de pensar on apareixen els valors del poder adult que nega bona part de les potencialitats de la gent jove. El sexisme, la xenofòbia i el racisme estan més presents en moltes persones del que volen reconèixer. I l'especisme, el portem incorporat al llenguatge, el pensament, la literatura, la música, el cinema, la religió, la filosofia...

Fins i tot podem trobar-nos amb tot tipus de persones honestament compromeses amb els drets dels animals o al menys amb el seu benestar, alhora que no troben cap contradicció en menjar-se un "suculent" bistec de vedella o un arròs amb marisc els dies de festa...

No, al contrari del que a sovint es pensa, el problema no és solament de manca d'informació o de formació. Cal que tinguem en compte que tots aquest valors i molts altres, al marge de la seua gènesi històrica, han estat subsumits i multiplicats de manera exponencial pel sistema dominant de cada època. Heus ací on radica el nus gordià del problema. Arribats a aquest punt, i si la informació i la formació és imprescindible però no suficient, quin és el mecanisme per elevar el grau de fraternitat envers la resta d'éssers vius? Al meu parer, a més de una correcta informació com la que ens facilita aquest llibre, es necessiten mecanismes col·lectius de pressa de consciència. La consciència és clar que té mecanismes d'apropiació individuals, però la història ha demostrat que són insuficients. Es necessiten, sobretot, mecanismes col·lectius, socials.

És per això que l'imprescindible apel·lació a la consciència individual té un èxit tant limitat per a eixamplar el nombre de persones que passen de ser especistes a ser antiespecistes, de ser omnívors a ser persones veganes. Tanmateix no és gens fàcil articular la pressa de consciència antiespecista a nivell col·lectiu.

L'experiència d'altres tipus de lluita de la humanitat treballadora, molt estudiades per les ciències socials, ens diuen que és mitjançant la participació en les lluites col·lectives on les persones eleven llur grau de consciència en els més diversos camps: lluites de classes, de gènere i per les llibertats d'opció sexual, lluites juvenils, solidàries, etc. Però, ací sorgeix un altre veritable problema: com fer que les persones participen de lluites antiespecistes si prèviament no tenen aquesta consciència?

S'entén que la resposta no pot ser unívoca i sense cap dubte tindrà molts matisos, però a

més de la informació veraç, documentada i rigorosa, necessitem, en primer lloc, molta pedagogia per a recordar que nosaltres també som animals, recordar que bona part de la nostra humanitat és animal. Les persones animalistes no reivindiquem una tornada a suposats i idíl·lics estadis primigenis que no han existit mai, però sí plantegem un necessari reequilibri de la nostra societat humana amb el medi i amb la resta de les espècies. El desenvolupament cultural de la nostra espècie fa del tot innecessari que continuem una guerra pel “domini” de la natura que ens està abocant al perill real de la nostra autoextinció.

Serà a partir d’aquest nou retrobament de l’ésser humà amb la natura on ens podrem replantejar la superació de nafres tant dolentes com l’especisme. Crec, però, que el mecanisme més potent que podem trobar els i les animalistes, pot ser d’interacció de les activitats a favor dels drets dels animals amb la resta de lluites socials, polítiques, ecològiques, etc.

Posaré un exemple: Jonathan Safran Foer, al seu llibre Menjar Animals diu que “aquella persona que menja regularment productes animals procedents de granges animals, no es pot dir a si mateix ecologista sense dissociar la paraula del seu significat”, ja que entre d’altres qüestions “la ramaderia industrial realitza una contribució a l’escalfament global que és un 40% major que la de tot el sector del transport en conjunt, fet que la converteix en la responsable número u del canvi climàtic.

Doncs si això és així, i no ho pose en dubte, ací tenim un front de lluita on ja està plantada la llavor de la consciència, en aquest cas ecològica. Si som capaces de situar les granges industrials, el transport d’animals, els escorxadors, la pesca, etc., al centre del debat ecologista, haurem donat un pas cap a la possibilitat d’amplificar la consciència ecològica a consciència animalista. Fàcil? No, però és un camí, una possibilitat. El contrari és continuar apel·lant a una quimera.

L’exemple de l’ecologisme es pot traspasar a altres camps de confrontacions col·lectives: La solidaritat internacional (s’obliga a produir farratge per alimentar als animals que ens menjarem al món capitalista desenvolupat a les comunitats agrícoles de tot el tercer món, empobrint-les fins que elles mateixes no tenen que menjar); el sindicalisme (les condicions laborals en granges i escorxadors són cada dia pitjors)...

No es tracta d’amagar o difuminar la lluita animalista dins d’altres lluites, ans al contrari, es tracta de fer-la útil en el sentit de possibilitar que la puguin fer seua milions de persones, i sobre tot, de fer-la factible per a la majoria de les persones. Quan la persona, a partir del compromís social, col·lectiu, dóna el pas i es qüestiona el seu especisme, es troba de sobte davant de mil i una preguntes; com i per on començar?, com donar els primers passos? Com fer partícips del seu avanç de consciència les persones del seu entorn? I tantes altres...

Doncs ací teniu un meravellós llibre, escrit per una meravellosa persona, que us ajudarà a bastament a resoldre eixes i molts altres dubtes que segur us sorgiran. Us desitge de tot cor que tingueu un bon viatge, perquè durarà tota la vostra vida. Aquest llibre de Manuel Sáez, us servirà com un primer “mapa de carreteres” imaginàries que us facilitarà arribar a les primeres etapes, gaudint del viatge.

Antoni Infante, animalista i independentista

- (1) <http://www.marxists.org/catala/marx/1845/thesen/thesfeue.htm>
(2) The Letter Writer (L'escriptor de cartes).

https://www.lahaine.org/mm_ss_est_esp.php/proleg-del-llibre-vegetarianisme-una